

УДК 159

Альона Ребреста

здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
спеціальності 053 «Психологія»

науковий керівник: **Олена Сергієні**
доктор медичних наук, професор
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ КОНФЛІКТНОЇ СИТУАЦІЇ В СТУДЕНТСЬКІЙ ГРУПІ

Актуальність даного дослідження обумовлена новими соціально-психологічними відносинами, що склалися у всіх сферах життєдіяльності, у тому числі в сфері освіти, а саме вищої освіти. Вдосконалювання системи взаємин у трудових відносинах, організаціях, групах, сприяє створенню позитивного соціально-психологічного клімату, який є необхідною умовою для підвищення продуктивності діяльності особистості.

Історія людства з давніх часів і до теперішнього часу показала, що конфлікти неминучі, вони завжди існували, існують і будуть існувати до тих пір, поки люди взаємодіють між собою.

Дослідження стосовно конфліктів студентів у процесі навчання у вищому навчальному закладі (далі – ВНЗ) передбачає розгляд сутності психологічної професії та аналіз труднощів особистісного характеру, з якими стикається майбутній студент у процесі своєї соціалізації та професіоналізації у навчальному процесі [1].

У свідомості людей склалося вкрай негативне відношення до конфліктів; конфлікт найчастіше асоціюється з агресією, погрозами, суперечками, ворожістю. В результаті існує думка, що конфлікт – явище завжди небажане, що його необхідно, в міру можливості, уникати, і що його слід негайно вирішувати, як тільки він виникає.

Проте конфлікт виконує і позитивні функції: ні колектив, ні група, ні особистість не можуть розвиватися безконфліктно та наявність конфліктів є показником нормального розвитку колективу. У певних ситуаціях, коли негативні взаємини між людьми контролювані, і, принаймні, одна із сторін відстоює не лише особисті, але і організаційні інтереси в цілому, конфлікти є поштовхом до позитивних змін, допомагають об'єднатися людям між собою,

мобілізувати волю, розум для вирішення принципово важливих питань, поліпшити морально-психологічний клімат в групі чи колективі.

Конфлікт — це зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій (потреб, інтересів, ціннісних орієнтацій, соціальних установок, планів тощо) у свідомості окремо взятого індивіда, в міжособистісних взаємодіях та міжособистісних стосунках індивідів чи груп людей.

В науковій літературі проблеми конфліктів, способам і особливостям їх протікання та вирішення присвячені 48рацівник48а48ьні дослідження. У роботах зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як: Н.В.Гришина, В.В. Дружинін, А.Я. Анцупов, В.М. Зазикін, Д. Хорні, Е. Фромм, Л.А. Петровський були розроблені теоретико-методологічні підходи до аналізу міжособистісних конфліктів, представлені різні погляди на природу конфлікту, його соціальну роль, розглянуті способи профілактики і вирішенню конфліктних ситуацій між людьми та в групах [2, 3, 4, 5].

Об'єктом дослідження є медіація як спосіб вирішення конфліктної ситуації.

Предметом дослідження є вплив медіації на якість вирішення конфліктної ситуації в студентському середовищі.

Гіпотеза дослідження: 48рацівник48а сесія впливає на рівень конфліктності та підвищення рівня позитивного мікроклімату групи.

Мета дослідження – провести теоретичне дослідження та визначити стратегії поведінки у конфлікті студентів в залежності від їх психологічних особливостей та спрямованості їх професійної підготовки.

Завдання дослідження:

1. Вивчити та систематизувати наукову літературу щодо проблеми впливу соціально-психологічних чинників на стратегію поведінки в конфлікті в залежності від спрямованості їх професійної підготовки.

2. Виявити психологічні причини, які зумовлюють конфлікти у студентських групах.

3. Підібрати методичне та методологічне забезпечення дослідження.

4. Провести емпіричне дослідження впливу психологічних особливостей студентів різної професійної спрямованості на стратегії поведінки в 48рацівниті.

5. Проаналізувати результати дослідження.

6. Визначити перспективу подальшого розвитку проблем.

Методи дослідження: для розв'язання поставлених завдань, застосовувались такі теоретичні, емпіричні та математико-статистичні методи, як: у теоретичній частині – системний підхід та аналіз, психологічна теорія особистості, її соціалізації та теорія конфлікту.

У емпіричному дослідженні – спостереження, анкетування, узагальнення конфліктної ситуації в студентській групі, психодіагностичне тестування.

Математико-статистичний з використанням порівняльної статистики Стьюдента та кореляція аналізу Пірсона.

Психодіагностичні методики: методика «Особистісна агресивність і конфліктність» Е. П. Ільїна і П.А. Ковальова, методика дослідження стилю поведінки в конфлікті К.Томаса (в адаптації Н.В. Гришиної), методика діагностики рівня конфліктності (КОЗ – 2), методика діагностики домінуючих стратегій психологічного захисту в спілкуванні В.В Бойко, методика діагностики ворожості за шкалою Кука-Медлея, оцінка стратегій поведінки в конфлікті за методикою ДЖ.Г. Скотта.

Теоретична значущість: результати дослідження дозволяють сформулювати теоретичні чинники щодо проблеми впливу соціально-психологічних чинників превенції конфліктної поведінки студентської молоді в залежності від спрямованості їх професійної підготовки.

Практична значимість: отримані дані дослідження можуть бути використані при проведенні роботи з соціалізації студентів-правників та студентів-правоохоронців по вихованню професійно важливих якостей, оптимізації стратегій їх поведінки у конфлікті та проведенні медіації конфлікту.

Наукова новизна: уточнені соціально-психологічні чинники, 49раців-ваютьна поведінку в конфлікті студентів різного профілю навчання.

Дослідження було проведене на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ серед студентів груп юридичного факультету зі спеціальності «Право» та «Правоохоронна діяльність».

Проведення психодіагностики стану конфліктності в студентській групі, характеру психологічних захистів та кореляційного аналізу Пірсона серед студентів різного рівня професійного спрямування дозволить виявити наступні достовірні колераційні зв'язки:

— чим вищі показники екстраверсійної спрямованості особистості, тим менше вона схильна до уникнення конфліктних ситуацій. І навпаки, чим вищі показники інтроверсійної спрямованості особистості, тим більше вона схильна до уникнення конфліктів;

— чим вищий показник емоційної нестабільності, тим менше виражена схильність до співробітництва. Це пояснюється тим, що нейротизм часто має зв'язок з тривожністю, що в свою чергу може погіршити взаєморозуміння між людьми та безпосередньо впливати на співробітництво між ними;

— чим вищий показник тривожності, тим більше виражена схильність до агресивності. Отже, можна сказати про те, що холерики обирають стратегію психологічного захисту у спілкуванні – агресію.

Статистична обробка результатів дослідження за t-критерієм Стьюдента показала, що в переважній більшості стратегія поведінки в конфлікті обох професійних спрямувань не відрізняється, але були виявлені деякі статистично значущі відмінності.

Значуща різниця у показниках студентів обох професійних напрямлень була встановлена за параметром мотивація на успіх. Результати свідчать про те, що у респондентів професійного спрямування «Право» вищий рівень мотивації на успіх ніж у студентів «Правоохоронна діяльність».

— Статистично достовірну різницю було виявлено за параметром конфліктність. З'ясувалося, що рівень конфліктності вищий у студентів-правоохоронної діяльності. Конфліктність особистості визначається дією таких психологічних чинників: особливість темпераменту, рівень агресивності, компетентність в спілкуванні, емоційний стан. Отже, нижчий рівень 50раціовитності серед студентів професійного спрямування «право» може пояснюється тим, що правнику в зв'язку зі своєю професійною спрямованістю більш властиві такі якості як: стриманість, дисциплінованість, терплячість, тактовність, неупередженість, вміння розуміти інших людей і психологічно коректно впливати на них, що в свою чергу допомагає перешкоджати та прогнозувати конфліктні ситуації.

— Статистично достовірні різниця встановлена за параметром уникнення між студентами професійного спрямування «право» та професійного спрямування «правоохоронна діяльність». Виявлено, що стратегія психологічного захисту уникнення обирають студенти-правоохоронної діяльності, що в свою чергу свідчить про те, що дана психологічна стратегія захисту суб'єктної реальності, заснована на економії інтелектуальних і емоційних ресурсів.

Таким чином, результати дослідження можуть бути використані в психолого-педагогічній роботі зі студентами, зокрема при проведенні роботи з їх соціалізації, по вихованню професійно важливих якостей, оптимізації стратегій їх поведінки у конфлікті та проведенні медіації конфлікту.

У подальшому наукове дослідження може здійснюватися у пошуку та формуванню допінг-стратегій поведінки студентської молоді в конфліктних ситуаціях.

-
1. <http://ua-referat.com>
 2. Гришина Н.В. Психология конфликта. – СПб.: Питер. 2005.—464 с.
 3. Анцупов А.Я. Конфликтология. – М. 2002г. — 387с.
 4. Ворожейкин И. Е., Кибанов А. Я., Захаров Д. К. Конфликтология – М. 2004 г. — 240с.
 5. АронсонЭлиот «Социальная психология»— М. 2002г.— 342с.